

SXEDIO.J29

2.12.1959: ΑΙΡΟΝΤΑΙ ΟΙ ΠΡΟΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΑΚΕΛ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΑΚ, (Αγροτών) ΑΟΝ (Νεολαίας) ΚΑΙ ΠΟΔΓ (Γυναικών) ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΤΟΥ ΑΚΕΛ

Την 1η Δεκεμβρίου, δώδεκα ημέρες πριν από τη διενέργεια των πρώτων προεδρικών εκλογών με υποψηφίους τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και τον Ιωάννη Κληρίδη, ο Κυβερνήτης Σερ Χιου Φουτ ανακοίνωσε την απόφαση του για άρση των προγραφών του ΑΚΕΛ, των οργανώσεων του ΕΑΚ (Ενωσης Αγροτών Κύπρου) ΑΟΝ (Ανορθωτικής Οργάνωσης Νεολαίας) και ΠΟΔΓ (Οργάνωσης Δημοκρατικών Γυναικών) και των εντύπων του " Νέος Δημοκράτης", "Θεωρητικός Δημοκράτης", "Ανεξάρτητος", "Εμπρός" και "Ινκιλαψί".

Οι προγραφές είχαν επιβληθεί στις 14 Δεκεμβρίου 1955 και είχαν συνοδευθεί με τη σύλληψη της ηγεσίας του ΑΚΕΛ και δεκάδων μελών και στελεχών του.

Η άρση των προγραφών έγινε με ειδικό διάταγμα που δημοσιεύθηκε σε έκτακτη έκδοση της κυβερνητικής εφημερίδας.

Με την άρση των προγραφών αιρόταν η κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Στην ίδια εφημερίδα δημοσιεύθηκε και Νόμος που προνοούσε τη διατήρηση ορισμένων μόνον έκτακτων εξουσιών για τον Κυβερνήτη και μετά τον τερματισμό της κατάστασης έκτακτης ανάγκης.

Οι εξουσίες αυτές ήταν "για σκοπούς κατοχύρωσης της δημόσιας ασφάλειας, της άμυνας της αποικίας, της διατήρησης της δημόσιας τάξης και των ουσιαστών προμηθειών και υπηρεσιών προς τον πληθυσμό.

Οι ειδικές εξουσίες θα στηρίζονταν σε ορισμένους έκτακτους κανονισμούς που θα παρέμεναν σε ισχύ υπό μορφή Νόμου.

Σκοπός μερικών εξουσιών ήταν η παρεμπόδιση της λαθραίας εισαγωγής όπλων,

Η άρση των προγραφών προκάλεσε την άμεση αντίδραση του ΑΚΕΛ που πανηγύρισε τις αποφάσεις με διάφορες εκδηλώσεις.

Εγγραφε σχετικά η εφημερίδα του Κόμματος "Χαραυγή" ελεύθερα πλέον χωρίς να φοβάται ότι θα διωκόταν (3.12.1959):

"Η άρση της προγραφής του αγαπημένου κόμματος των εργαζομένων ΑΚΕΛ και των άλλων λαϊκών οργανώσεων και εφημερίδων προκάλεσε αγαλλίαση στα πλατειά δημοκρατικά στρώματα του λαού και χαιρέτισθηκε σαν μια μεγάλη νίκη των δημοκρατικών δυνάμεων του τόπου. Ο λαός εξέφρασε τη χαρά του και την απεριόριστη αγάπη του προς το ΑΚΕΛ και την ηγεσία του με αυθόρμητες διαδηλώσεις και συγκεντρώσεις σε πόλεις και χωριά.

Αυθόρμητες ζωντανές και μαζικές εκδηλώσεις συγκροτήθηκαν ψες στην Παλλουριώτισσα, το Καϊμακλί, την Ομορφίτα, τον Άγιο Δομέτιο και την Ακρόπολη Λευκωσίας. Σ' αυτές τις εκδηλώσεις εκφράσθηκε παράλληλα και η βασική υποστήριξη του λαού προς τον υποψηφιο Πρόεδρο της Λαϊκής Παράταξης και της Δημοκρατικής Ένωσης κ. Ιωάννη Κληρίδη.

Χιλιάδες λαού συγκεντρώθηκαν στα κατά τόπους οικήματα των Λαϊκών Οργανώσεων, απ' όπου ξεκίνησαν μαχητικές διαδηλώσεις με κυρίαρχο σύνθημα "Ζήτω το ΑΚΕΛ, ο άξιος καθοδηγητής του Εργαζομένου Λαού".

Στις συγκεντρώσεις μίλησαν τοπικοί παράγοντες που αναφέρθηκαν στη δράση του Κόμματος κατά τη διάρκεια της παρανομίας και εγκριθηκαν ψηφίσματα εμπιστοσύνης και αγάπης προς την Κ.Ε. του ΑΚΕΛ για την ορθή καθοδήγηση που έδωσε και δίδει στους εργαζομένους.

Επικεφαλής των διαδηλώσεων βρίσκονταν σηματοφόροι και τυμπανιστές.

Αηδή εντύπωση προκάλεσε η στάση τραμπούκων του ΕΔΜΑ στην Ομορφίτα, οι οποίοι προέβηκαν σε ασχημίες προκλήσεις και απειλές, γιατί κτύπησαν οι κώδωνες της εκκλησίας, αυτή η πράξη των τραμπούκων καταδικάσθηκε και από πολλούς δεξιούς παράγοντες του προαστείου".

ΣΤΗ ΜΟΡΦΟΥ: ΜΟΡΦΟΥ 2, (Του ανταποκριτή μας). Στο άκουσμα της είδησης για άρση των διαταγμάτων προγραφής του ΑΚΕΛ και των άλλων λαϊκών οργανώσεων, εκατοντάδες εργάτες και εργαζόμενοι συγκεντρώθηκαν στο οίκημα των συντεχνιών. Αργότερα οργανώθηκε διαδήλωση στους κεντρικούς δρόμους της κωμόπολης με επικεφαλής λάβαρα, σαλπικτές και τυμπανιστές. Οι διαδηλωτές φώναζαν συνθήμαστα υπέρ του ΑΚΕΛ και τραγουδούσανε εργατικά άσματα. Αργότερα το πλήθος συγκεντρώθηκε στο οίκημα των Συντεχνιών, όπου άκουσε ομιλία του δημοτικού συμβούλου κ. Ανδρέα Πηλαβά. Ο ομιλητής κάλεσε τους εργάτες να εργασθούν για την ανάδειξη ως Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας του κ. Ι. Κληρίδη

ΣΤΟ ΔΑΛΙ: Στο Δάλι έγινε προψές αυθόρμητη συγκέντρωση άνω των 1000 προσώπων, στην οποία μίλησε για τον υψηλό προορισμό του ΑΚΕΛ ο κ. Παντελής Ιακωβίδης. Στη συγκέντρωση εκτελέσθηκε και καλλιτεχνικό πρόγραμμα.

ΜΕΓΑΛΕΙΩΔΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟ ΒΑΡΩΣΙ: ΒΑΡΩΣΙ, 2 (Του ανταποκριτή μας).- Πάνω από 10 χιλιάδες λαού από τις ενορίες και τα γύρω χωριά συγκεντρώθηκαν απόψε έξω από τα γραφεία του ΑΚΕΛ διαδηλώνοντας τη χαρά τους για τη νομιμοποίηση του κόμματος. Στη συγκέντρωση μίλησε ο Ε. Γ. του ΑΚΕΛ κ. Μιχ. Πουμπουρής. Αφού χαιρέτισε τα πλήθη εκ μέρους του Κόμματος, ο ομιλητής αναφέρθηκε στους αγώνες του ΑΚΕΛ και του δημοκρατικού λαού για την κατάργηση του καθεστώτος έκτακτης ανάγκης.

Σε συνέχεια ανφερθηκε στις σημερινές συνθήκες, κάτω από τις οποίες επιτεύχθηκε αυτή η νίκη του λαϊκού κινήματος και ανέλυσε το νόημα των επικείμενων προεδρικών εκλογών.

Ο κ. Πουμπουρής κάλεσε το δημοκρατικό λαό της πόλης και επαρχίας να πυκνώσει τις γραμμές του Ανορθωτικού Κόμματος του Εργαζομένου Λαού και να δώσει αποφασιστικά στη μάχη της 13ης για μια θριαμβευτική νίκη της Δημοκρατικής Παράταξης.

Ακολούθως μίλησε η κ. Κατίνα Νικολάου, η οποία

αφού χαιρέτισε τη νομιμοποίηση του ΑΚΕΛ αναφέρθηκε ιδιαίτερα στη νομιμοποίηση της ΠΟΔΓ. Μετά τις ομιλίες τα πλήθη φέροντας δάδες, τύμπανα και σάλπιγγες (οργάνωσαν) μεγαλειώδη διαδήλωση. Οι ιαχές " ζήτω το ΑΚΕΛ", "Ζήτω το τιμημένο κόμμα του εργαζομένου λαού", δονούσαν την ατμόσφαιρα.

ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ: ΛΕΜΕΣΟΣ, 2 (Του ανταποκριτή μας).- Κατά τη διάρκεια των ομιλιών απόψεων στις συγκεντρώσεις υπέρ του δημοκρατικού Μετώπου στις συνοικίες Λεμεσού διαδόθηκε η είδηση για τη νομιμοποίηση του ΑΚΕΛ. Οι χιλιάδες των συγκεντρωθέντων (πάνω από 5 χιλιάδες στην ενορία Αγ. Ιωάννη μόνο) οργάνωσαν μεγαλειώδη παρέλαση και αφού συνενώθηκαν στη Λεωφόρο κατευθύνθηκαν στην Πλατεία Ηρώων, με επικεφαλής, σημασίες και τη φιλαρμονική των συντεχνιών, στην Πλατεία είχαν στο μεταξύ συγκεντρωθεί πάνω από 10 χιλιάδες λαού. Εκεί μίλησαν ο Ε.Γ. του ΑΚΕΛ κ. Κυρ. Χρίστου και ο δήμαρχος κ. Κ. Παρτασίδης. Ο κ. Χρίστου αφού προσφώνησε τα πλήθη είπε ότι "το ιστορικό αυτό γεγονός που γιορτάζει ο κόσμος με τόση χαρά και αγαλλίαση οφείλεται στους συνεχείς αγώνες και την επιμονή και τη θέληση του κυπριακού λαού.

"Το ΑΚΕΛ", είπε ο ομιλητής "θα συνεχίσει τους αγώνες του για να φέρει την ειρήνη, την δημοκρατία και το σοσιαλισμό. Στα τέσσερα χρόνια της προγραφής του το κόμμα όχι μόνο δεν έχασε από τη δύναμη του, αλλά την αύξησε σημαντικά".

Ο κ. Παρτασίδης αναφέρθηκε στους παλλαϊκούς εθνικούς αγώνες του ΑΚΕΛ από τον καιρό της ίδρυσης του:

"Η νομιμοποίηση του ΑΚΕΛ δεν οφείλεται σε γενναιοδωρία του Αρχιεπισκόπου, όπως λένουν μερικοί, αλλά στους αγώνες, την επιμονή και τη θέληση του λαού".

Υστερα από γενική απαίτηση μίλησε στο πλήθος και ο κ. Χρύσης Δημητριάδης, ο οποίος κάλεσε το λαό να ολοκληρώσει την ανεξαρτησία του. Η συγκέντρωση ενέκρινε ψήφισμα αγάπης προς την Κ.Ε. του ΑΚΕΛ. Στο

τέλος έγινε παρέλαση στους δρόμους με επικεφαλής τον δήμαρχο και την τοπική ηγεσία του ΑΚΕΛ.

ΣΤΗ ΛΑΡΝΑΚΑ: ΛΑΡΝΑΚΑ, 2 (Του ανταποκριτή μας)-. Ο λαός της πόλης μας γιόρτασε απόψε με πρωτοφανείς εκδηλώσεις τη νομιμοποίηση του ΑΚΕΛ, στις τέσσερις ενορίες της πόλης μας οργανώθηκαν παρελάσεις που κατέληξαν σε μια ογκώδη συγκέντρωση στην Πλατεία Κίμωνος, όπου μίλησε ο λαοφιλής δήμαρχος κ. Γ. Χριστοδουλίδης και οι κ.κ. Α. Μιχαηλίδης και Γ. Μαππουρίδης, τα τεράστια πλήθη εξέφρασαν τη βαθιά αγάπη τους προς το ΑΚΕΛ.

Αύριο (σήμερα) στις **10** π.μ. θα οργανωθεί παλλαϊκή συγκέντρωση στην πλατεία Κίμωνος.

ΣΤΗΝ ΠΑΦΟ: ΚΤΗΜΑ. 2 (Του ανταποκριτή μας-. Με την ευκαιρία της άρσης της προγραφής του ΑΚΕΛ, αύριο (σήμερα) στις **6.30** μ.μ. θα γίνει στη Γεροσκήπου περιφερειακή συγκέντρωση στην οποία θα μιλήσει ο Ε.Γ. του ΑΚΕΛ Πάφου Γ. Σοφόκλη.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ: Ένας από τους πρώτους που συγχάρηκε το ΑΚΕΛ ήταν ο Γ.Γ. του Κομμουνιστικού Κόμματος της Βρετανίας Τζων Γκόλλαν.

Σε τηλεγράφημά του τον Εζεκία Παπαϊωάννου ο Γκόλλαν τόνιζε:

"Συγχαρητήρια για την επιτυχία του Κυπριακού λαού στην κατάκτηση νομικής ελευθερίας για το ΑΚΕΛ. Οι καλύτερες ευχές μας για το μελλοντικό έργο σας για την ειρήνη, την ανεξαρτησία και τη δημοκρατία".

ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ: Η πιο μεγαλειώδης συγκέντρωση έγινε στη Λευκωσία όπου μίλησε ο Γενικός Γραμματέας του Κόμματος Εζεκίας Παπαϊωάννου.

Το Γενικό Γραμματέα του Κόμματος που μίλησε σε ογκοδώστατη κατά τη "Χαραγή" **(4.12.1959)**, συγκέντρωση, εισήγαγε ο Επαρχιακός Γραμματέας του ΑΚΕΛ Λευκωσίας Χρίστος Πέτας που αναφέρθηκε "στον πατριωτικό ρόλο του Κόμματος και τη συμβολή του στον εθνικό αγώνα της Κύπρου".

Ο Εζεκίας Παπαϊωάννου εκφώνησε μια πολύ ενθουσιώδη ομιλία και αποκάλυψε ότι είχε εισηγηθεί στο Μακάριο να μη υπογράψει τη συμφωνία της Ζυρίχης

με τη μορφή που ήταν και μάλιστα γραπτώς.

Κατηγόρησε επίσης τον Μακάριο ότι έδωσε δικαιώματα με την υπογραφή του στη Βρετανία, την Ελλάδα και την Τουρκία, ενώ είπε ότι το ΑΚΕΛ δεν είχε κληθεί στο Λονδίνο κατά την υπογραφή των συμφωνιών-προφανώς επίσημα- ενώ τουλάχιστον βρισκόταν εκεί ο Ανδρέας Ζιαρτίδης.

Πρέσθετε η "Χαραυγή":

"Σε συνέχεια ο Ακελικός ηγέτης αναφέρθηκε στην ολόπλευρη πρόοδο που σημείωσε το ΑΚΕΛ κατά τα τέσσερα χρόνια της δοκιμασίας, η οποία του επιβλήθηκε από τον λαομίσητο Χάρτιγκ και τόνισε πως αυτή η πρόοδος οφείλεται στην ορθότητα της πολιτικής του Κόμματος και τη συνεχή προσήλωση του προς τα λαϊκά συμφέροντα.

Πολλά ελέχθησαν από τους συκοφάντες εχθρούς του Κόμματος ενάντια στο ΑΚΕΛ και την ηγεσία του. Μας είπαν προδότες, φιλοτομαριστές και ότι άλλο περιέχεται στο ελληνικό υβρεολόγιο. Μας απείλησαν και μας σκότωσαν ακόμη μέλη και τοπικά στελέχη. Μα το ΑΚΕΛ και η ηγεσία του δεν έχασαν την ψυχραιμία τους, δεν παρασύρθηκαν εκεί που θα ήθελαν οι οπαοικιστές και τα όργανά τους στις αντεγκλήσεις και τον εμφύλιο σπαραγμό.

Ο κ. Παπαϊωάννου αναφέρθηκε ύστερα στη συμφωνία της Ζυρίχης και τόνισε ότι η εκτίμηση της συμφωνίας από το ΑΚΕΛ αποδείχθηκε σωστή, αυτή η συμφωνία, όμως δεν αποτελεί ούτε αξιοποίηση ούτε δικαίωση των κόπων και των θυσιών του Κυπριακού λαού και των παιδιών του. Απαντώντας προς τη δήλωση του Αρχιεπισκόπου περί "όψιμου καταδίκης των συμφωνιών" ο Γ.Γ. του ΑΚΕΛ υπογράμμισε πως η δήλωση του Μακαρίου δεν είναι καθόλου σωστή.

Το ΑΚΕΛ, τόνισε, παρ' όλο που δεν κλήθηκε στο Λονδίνο από τον Μακαριώτατο, εν τούτοις με υπόμνημά του προς τον Αρχιεπίσκοπο που έφερε την υπογραφή του Γ.Γ. και του βοηθού Γ.Γ. του Κόμματος, κατατάδικαζε τις ασφυκτικές πρόνοιες της Ζυρίχης και συμβούλεψε τον Μακαριώτατο να μη υπογράψει τη

συμφωνία υπό τη μορφή που ήταν, γιατί αποτελούσε ακρωτηριασμό της ανεξαρτησίας της Κύπρου.

Συνεχίζοντας είπε ότι το ΑΚΕΛ δεν κάλεσε ούτε καλεί σήμερα για ανατροπή των συμφωνιών "γιατί απλούστατα προσκρούουμε στη ένοπλη "εγγύηση" των δυνάμεων Αγγλίας, Τουρκίας, Ελλάδας, δικαίωμα που παραχωρήθηκε σ' αυτές με την υπογραφή του Αρχιεπισκόπου.

Τόνισε για άλλη μια φορά ο ομιλητής ότι το ΑΚΕΛ δεν επιδιώκει να ρίξει τον λαό σε νέα αιματοχυσία.

"Το ΑΚΕΛ, είπε, θα χρησιμοποιήσει μονάχα ειρηνικά μέσα και απόλυτα δημοκρατικές μέθοδες στη δουλιά και τη δράση του.

Ανέφερε τη γνωστή προκλητική δήλωση της δ. Κοκκίνου που απειλούσε αιματοχυσία, αν δεν εκλεχθεί ο Μακάριος, καθώς και τους τραμπουκισμούς οπαδών του Μακαριακού μετώπου, που σε χωριά της Λεμεσού, στην Πάφο και αλλού και τόνισε πως αυτοί που θέλουν αιματοχυσία και προσπαθούν να ενσπείρουν τον φόβο ανήκουν στην άλλη πλευρά.

Αλλά για για τον εκλογικό σάλο, η ευθύνη δεν ανήκει στο ΑΚΕΛ. Το ΑΚΕΛ, είπε, έδειξε όλη την καλή του θέληση και όλη την υποχωρητικότητα του.

Αφού μίλησε για την αρνητική στάση που κράτησε ο Αρχιεπίσκοπος σχετικά με τις λογικές προτάσεις του ΑΚΕΛ ο κ. Παπαϊωάννου είπε ότι αυτή η αρνητική στάση δείχνει ολοκάθαρα πως η τακτική των τετελεσμένων γεγονότων συνεχίζεται αμετάκλητα. Εκτός από τα άλλα πολλά παραδείγματα είναι η μη δημοσίευση του συντάγματος καθώς και το ότι πάμε για εκλογές προτού λυθούν σοβαρά ζητήματα όπως το θέμα των βάσεων και άλλα.

Αναφερόμενος στις επεμβάσεις της Τουρκοκυπριακής ηγεσίας στα ζητήματα της εκλογής Προέδρου, ο Γ.Γ. του ΑΚΕΛ δήλωσε: "Σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά το ΑΚΕΛ διακηρύττει ότι θα εργασθεί με επιμονή και συνέπεια για την ανάπτυξη δεσμών φιλίας συνεργασίας και συνεννόησης με τους

τούρκους συμπατριώτες μας. Οι Τούρκοι τίποτα δεν έχουν να φοβηθούν από το ΑΚΕΛ και την πολιτική του γιατί αυτή η πολιτική εξυπηρετεί και τα δικά τους συμφέροντα".

Αναλύοντας με συντομία τα κύρια σημεία του προγράμματος της Δημοκρατικής Ένωσης και τονίζοντας ότι αυτό το πρόγραμμα συμπίπτει με τις προτάσεις του ΑΚΕΛ ο κ. Παπαϊωάννου τόνισε πως η διαμάχη στις εκλογές της 13ης Δεκεμβρίου είναι ουσιαστικά μεταξύ δημοκρατίας και δικτατορίας. Γι' αυτό το ΑΚΕΛ, είπε, υποστηρίζει την υποψηφιότητα του κ. Κληρίδη.

Μπαίνοντας στον στίβο της νόμιμης δράσης, είπε ο Γ.Γ. του ΑΚΕΛ, το μήνυμα που στέλνει το ΑΚΕΛ προς ολόκληρο τον Κυπριακό λαό είναι μήνυμα αγάπης συναδέλφωσης, δημοκρατίας, δημοκρατικής συνεργασίας, μήνυμα αισιοδοξίας τόσο στους επικείμενους εκλογικούς αγώνες όσο και στους καθημερινούς ειρηνικούς αγώνες για τη ζωή την ειρήνη και το χαρούμενο μέλλον.

Ο κ. Παπαϊωάννου τέλειωσε την ομιλία του ζωτωκραυγάζοντας υπέρ της δημοκρατίας, του υποψηφίου για το Προεδρικό αξίωμα λευκού πολιτευτή κ. Ιωάννη Κληρίδη υπέρ του ΑΚΕΛ και του κυπριακού λαού".